

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2001-995

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Fyhr, Kim			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Saksan liittotasavalta ja Euroopan puolustusyhteisö. Euroopan integraatio liittokansleri Adenauerin keinona hankkia valtiolleen suvereniteetti 1949-1955			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-04-18	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 110
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Kylmä sota oli jakanut Euroopan ja Saksan kahtia. Yksi kylmän sodan suurimmista ongelmista länsiblokissa oli Saksan liittotasavallan aseistaminen, joka tuli ajankohtaiseksi viimeistään vuoden 1950 kesällä, kun kommunistisen valtapiirin ekspansiohukka konkretisoitui Korean sodan syyntymisen myötä. Yhdysvallat, Iso-Britannia ja Ranska eivät olleet kuitenkaan yksimielisiä, kuinka Saksan liittotasavallan aseistamisen tulisi tapahtua. Yhdysvallat ja Iso-Britannia kannattivat Saksan liittotasavallan aseistamista sotilasliitto NATO:n kautta, kun taas ranskalaiset halusivat saada voimistuvan Saksan liittotasavallan kontrolliinsa jatkamalla Schumanin suunnitelman aloittamaa Euroopan integraatioprosessia myös sotilaalliselle ulottuvuudelle. Lokakuussa 1950 Ranskan pääministeri Pleven esitteli suunnitelmansa länsieurooppalaisesta yhteisarmeijasta, jossa olisi ollut mukana myös länsisaksalaisia joukkoja.</p> <p>Kysymys Saksan liittotasavallan aseistamisesta jakoi länsisaksalaiset: Kristillisdemokraattinen liittokansleri Adenauer ajoi voimakkaasti Saksan liittotasavallan tiivistä sitoutumista länsileiriin niin poliittisesti, taloudellisesti kuin sotilaallisestikin. Adenauer oli valmis siirtämään toistaiseksi Saksan yhdistymistä, kunnes Saksan liittotasavalta olisi integroitu länteen. Opposition sosiaalidemokraatit suhtautuivat puolestaan vähintäänkin epäilevästi Saksan liittotasavallan aseistamiseen, sillä he näkivät sen sinetöivän Saksan jaon. Adenauerille Saksan liittotasavallan osallistuminen Länsi-Euroopan puolustukseen kommunismin uhkaa vastaan merkitsi mahdollisuutta saavuttaa valtiolleen suurempi suvereniteetti. Plevenin suunnitelmassa oli kuitenkin Saksan liittotasavallaa diskriminoivia elementtejä, jotka Adenauer pyrki poistamaan. Ranskalaiset joutuivatkin tekemään myönnytyksiä länsisaksalaisille ja lopulta sai muotonsa Euroopan puolustusyhteisö, jota myös amerikkalaiset alkoivat voimakkaasti tukea. Saksan liittotasavallan suvereniteetti sidottiin sen puolustuspanokseen Euroopan puolustusyhteisössä.</p> <p>Keväällä 1952 Neuvostoliitto yritti estää Saksan liittotasavallan länsi-integraation turvautumalla nootteihin, joissa ehdotettiin Saksojen yhdistämistä neutraaliksi valtioksi. Noottioffensiivi kuitenkin epäonnistui. 26.5.1952 solmittiin Saksan liittotasavallan ja länsivaltojen välillä ”Deutschlandvertrag”, joka teki Saksan liittotasavallasta periaatteessa riippumattoman valtion. Seuraavana päivänä allekirjoittivat kuusi Länsi-Euroopan maata Pariisissa sopimuksen Euroopan puolustusyhteisöstä. Tästä alkoi sopimusten pitkä ja hankala ratifiointiprosessi. Opposition kiivaasta vastustuksesta huolimatta sopimukset ratifioitiin Saksan liittotasavallassa. Euroopan puolustusyhteisö oli kuitenkin ajautunut vaikeuksiin Indokiinan siirtomaasodan uuvuttamassa Ranskassa, jossa pelättiin saksalaisen militarismin ylösnousemista. Ranskan kansalliskokous hylkäsi Euroopan puolustusyhteisön elokuussa 1954.</p> <p>Euroopan puolustusyhteisön mukana kaatui myös sekä ”Deutschlandvertrag” että suunnitelma Euroopan poliittisesta yhteisöstä. Saksan liittotasavalta oli kuitenkin aseistettava ja vuonna 1955 maa pääsikin mukaan NATOon ja Länsi-Euroopan unioniin WEU:hun. Kun vielä ”Deutschlandvertrag” neuvoteltiin uudelleen, oli Saksan liittotasavalta saavuttanut merkittävän suvereniteetin yllättävän nopeasti. Adenauer oli käyttänyt menestyksekkäästi hyväkseen Euroopan integraatiota ajaessaan Saksan liittotasavallan kansallisia etuja.</p> <p>Tämä pro gradu -tutkielma tuo Euroopan puolustusyhteisöprosessiin Saksan liittotasavallan näkökulman. Tärkeimmät tutkielmassa käytetyt lähteet ovat Saksan liittotasavallan ulkoasiainministeriön julkaisemat dokumenttikokoelmat.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords Eurooppa Saksa integraatio puolustusyhteisö Adenauer			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			